

ไพโรจน์ ตันมิ่ง : การพัฒนารูปแบบการจัดการพื้นที่ป่าสาธารณะ : กรณีศึกษาบ้านห้วยโตก

ตำบลนาโป่ง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ปีการศึกษา 2552

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ดุลยอนุกิจ

และรองศาสตราจารย์วิเชียร ชานูตรบุญทริก

169 หน้า

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการพื้นที่ป่าสาธารณะของชุมชนบ้านห้วยโตกในอดีตถึงปัจจุบัน ในมิติความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการจัดการป่า มิติด้านความเชื่อเกี่ยวกับป่า และมิติความสำนึกเกี่ยวกับคุณค่าและมูลค่าการใช้ประโยชน์จากป่า รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขหรือสาเหตุของการจัดการพื้นที่ป่าสาธารณะของชุมชนบ้านห้วยโตก และพัฒนารูปแบบการจัดการพื้นที่ป่าสาธารณะของชุมชนบ้านห้วยโตกอย่างเหมาะสม

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Key Informant) และชาวบ้านที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีให้คนแรกบอกชื่อคนต่อไป(Snowballs) และการประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การระดมความคิดเห็น การสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก การสังเกตการณ์ และการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลภาคสนาม โดยใช้เทคนิคการจัดทำแผนที่ความคิดและการใช้เทคนิค A I C(เอ.ไอ.ซี.) โดยผู้วิจัยได้เข้าไปฝังตัวอยู่ในชุมชนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 12 เดือน จึงได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์(Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการพื้นที่ป่าสาธารณะของชุมชนบ้านห้วยโตกในอดีตจนถึงปัจจุบันมีความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับผู้นำชุมชนเป็นหลัก มีด้านความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และความสำนึกถึงคุณค่าและมูลค่าจากการใช้ประโยชน์จากป่าของชุมชน รวมทั้งรูปแบบการจัดการพื้นที่ป่าสาธารณะของชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงทำให้เป็นปัจจัยและสาเหตุของการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อการพัฒนาแบบการจัดการพื้นที่ป่าสาธารณะของชุมชนให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนา 6 รูปแบบ คือ การจัดทำแนวเขตพื้นที่ป่า การปลูกต้นไม้ยืนต้นเพื่อกำหนดแนวเขต การฟื้นฟูสภาพป่า การจัดทำฝ่ายชะลอน้ำ การกำหนดขอบเขตใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่า และการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน

PAIROTE TANMING: THE DEVELOPMENT OF THE PATTERN OF PUBLIC
FOREST MANAGEMENT : A CASE STUDY OF HUAY TOK COMMUNITY,
NAPONG SUB-DISTRICT, MUANG LOEI DISTRICT, LOEI PROVINCE
MASTER OF ARTS PROGRAM IN SOCIAL FOR DEVELOPMENT LOEI
RAJABHAT UNIVERSITY, 2009
THESIS ADVISORS: ASST.PROF. DR. SOMPONG DULLAYA-ANUKIT
AND ASSOC.PROF. WICHIAN CHABOOTBUNTHARIK
169 P.

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the pattern of public forest management of Huay Tok community from the past to the present in the three main dimensions; power relation in forest management, legendary belief in forest, and conscious of value when using forest resource; 2) to study conditional factor or cause of public forest management of Huay Tok community; and 3) to develop the pattern of public forest management of Huay Tok community appropriately.

The samples in this study were comprised of key informants and villagers who participated in workshop. They were selected by snowball sampling technique and they were volunteers from the public relation campaign. The data in this study were collected through information documents, brainstorming, in-depth interview, observation, and field data collection based on mind mapping technique and AIC technique. For the period of twelve months the researcher stayed in the community in order to collect the data. The data then were analyzed and synthesized by using descriptive analysis.

The results of this study revealed that for the public forest management of Huay Tok community from the past to the present, there was a power relation between the public forest management and the community leaders. There were also legendary beliefs in forest that were relevant to the community ways of life, and the community members expressed the conscious of value when using forest resource. For the pattern of public forest management, there was lack of participation of community members. Therefore, this gave rise to the factor and cause of community involvement in the sustainable development of the public forest management in the community. Moreover, there were six guidelines which were proposed for this development; forest boundary demarcation, growing trees for boundary demarcation, forest rehabilitation, check dam construction, demarcation of the forest use area and public participation in administration.